

10 Μαρτίου 2020

Στην εποχή του τρόμου

Πολιτισμός / Δοκίμια

Δρ. Νίκος Ορφανίδης, φιλόλογος - λογοτέχνης

Έχουμε

προ πολλού εισέλθει στην εποχή του τρόμου. Όσα ως ανθρωπότητας ζήσαμε και βιώσαμε στον τόπο της ιστορίας, στον φρικτό αιώνα που διανύσαμε, αλλά και στον αιώνα που ζούμε, υπήρξαν και είναι εξόχως συντριπτικά και καταστροφικά. Γι' αυτό και η απελπισία και ο φόβος. Μια ολόκληρη λογοτεχνία, στον 20ό αιώνα, περιέγραψε και κατέθεσε αυτή την εμπειρία του τρόμου.

Ήταν πρώτα η σφαγή των δύο Παγκοσμίων Πολέμων. Με τον πόλεμο των χαρακωμάτων στον Πρώτο. Και με τα στρατόπεδα συγκεντρώσεως, ύστερα, στον Δεύτερο, με εκείνη την έκρηξη στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι. Κι έπειτα ήταν όλη εκείνη η ισορροπία του τρόμου, με την αποθέωση της ψευδούς παντοδυναμίας των υπερδυνάμεων, που τελικά απεδείχθησαν αδύναμες να διαχειρισθούν όσα εν τω κόσμω κατέκτησαν με την ανάπηρη, εν πολλοίς, δύναμή τους και τη θεοποιημένη αδιέξοδη επιστημοσύνη που διακήρυτταν. Ως «δοκούντες εν τέλει άρχειν των εθνών».

Ήταν αργότερα η απελευθέρωση της ραδιενέργειας και η μόλυνση της της φύσεως. Και οι θάνατοι. Κι ακόμα αυτό που ζούμε, με την επερχόμενη πανδημία. Και τον παγκόσμιο τρόπο. Τον πανικό. Και την αμηχανία του ανθρώπου μπροστά

στο κακό που θριαμβεύει. Μπροστά στον κίνδυνο του μαζικού θανάτου. Κατά ένα τρόπο άλογο και παράλογο. Έτσι όπως το κακό βγήκε στους δρόμους και περιπολεί, για να θυμηθούμε όσα οι Γέροντες και όσα οι άγιοί μας μας προείπαν. Θυμίζω μόνο εδώ τον συγκλονιστικό προφητικό λόγο του αγίου Κοσμά του Αιτωλού, που όσα προείπε τα αγγίζουμε και τα ψηλαφούμε έντρομοι και περιδεείς στις μέρες μας.

Όλα αυτά, όμως, τα θλιβερά και επώδυνα δέν είναι νεοφανή στον τόπο της ιστορίας. Απλώς τώρα είναι που εισπράτουμε έντρομοι, εν πολλοίς, όλα τα επίχειρα της ανοησίας και της αφροσύνης μας. Και σκέφτομαι εκείνο το «Άφρων» της Παραβολής. Ή το άλλο του Κυρίου: «ω γενεά άπιστος και διεφθαρμένη».

Ζούμε στην κατάσταση της αγωνίας του υπάρχειν. Το κατέγραψε ενωρίς ο κορυφαίος εκείνος εισηγητής του υπαρξισμού ο Ζέρεν Κίρκεγκωρ. Μέσα στον φόβο τελούμε. Γι' αυτό και τα δύο έργα του «Η έννοια της αγωνίας» και «Φόβος και τρόμος», που διαβάζαμε άλλοτε. Αργότερα διαβάσαμε, μέσα σ' εκείνη την πανδαισία και τον ενθουσιασμό της προβαλλόμενης παγκόσμιας ελευθερίας, το «Φόβο μπροστά στην ελευθερία» του Έρικ Φρόμ. Αλλά και τον «Ξένο» του Καμύ και το συγκλονιστικό έργο του «Η πανούκλα», που απετύπωσε προφητικώς, όσα βιώνουμε στις μέρες της αγριότητας και του τρόμου και του θανάτου που ζούμε. Είναι και άλλα πολλά, καθώς οι μεγάλοι φιλόσοφοι και ποιητές ψηλαφούν και καταγράφουν, για όλους εμάς τους ανυποψίαστους, την άλλη όψη των πραγμάτων. Μιαν άλλη αλήθεια. Δεν είναι τυχαίο που ο Μπερντιάεφ μίλησε στο έργο του «Αλήθεια και αποκάλυψη» για την τραγωδία και την αποτυχία της ιστορίας. Και άλλα πολλά.

Όμως μπροστά σε όλα αυτά ένα αναδεικνύεται και ένα απομένει. Η δυναμική της ελπίδος. Κι η πίστις και η αγάπη. Κι η είσοδός μας στον τόπο του φωτός. Αυτά είναι τα δώρα του Αγίου Πνεύματος. Είναι εκείνα που έξω βάλλουν τον φόβον. «Νυνί δε μένει πίστις, ελπίς, αγάπη· μείζων δε τούτων η αγάπη», μας υποδεικνύει ο απόστολος Παύλος. (Α' Κορ. ιγ' 13). Διότι και «Ο Θεός αγάπη εστίν» (Α' Ιωάν. δ' 16).

Γι' αυτό ας αφήσουμε τον πανικό των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που μας συνθλίβουν και συντρίβουν, όπως το περιέγραψε άλλοτε κι ο Μαρκούζε, κι ας εμπιστευθούμε τη ζωή μας στον Χριστό. Κι ας αφεθούμε στην αγκαλιά του Κυρίου. «Πάσαν την ζωήν ημών Χριστώ τω Θεώ παραθήμεθα», μας καλεί η Εκκλησία. Όλα τα άλλα είναι μάταια. Και ψευδή. Και καταστροφικά. Κι ας αγαπήσουμε τον Χριστό και τον αδελφό μας. Για να βγούμε επιτέλους από τη δοκιμασία του τρόμου, στην οποία εσχάτως έχουμε και πάλι περιπέσει.

<http://bit.ly/2TVcWtb>